

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO

PAOLA MENGOZZIEGO

przedstawiona w dniu 5 kwietnia 2011 r.¹

1. Niniejsze odesłanie prejudycjalnie ma źródło w sporze pomiędzy niemiecką spółką Bayer CropScience AG (zwaną dalej „spółką Bayer”) i niderlandzką spółką Realchemie Nederland BV (zwaną dalej „spółką Realchemie”) toczącego się przed sądami niemieckimi. Spółka Bayer zarzuciła spółce Realchemie naruszenie jednego z jej patentów. W ramach tego postępowania sąd orzekł wobec spółki Realchemie przewidzianą w prawie niemieckim grzywnę porządkową („Ordnungsgeld”). Zmierając do egzekucji tej grzywny w Niderlandach, spółka Bayer zwróciła się o uznanie i wykonanie postanowienia o nałożeniu grzywny w tym państwie członkowskim, wszczynając w tym celu postępowanie egzekucyjne. Pierwszą kwestią, jaką podniósł niderlandzki sąd krajowy, jest to, czy tego rodzaju grzywna porządkowa mieści się w pojęciu spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych².

egzekwowania praw własności intelektualnej³ nakłada na państwa członkowskie obowiązek obciążenia pozwanego wyższymi kosztami postępowania w ramach postępowania egzekucyjnego dotyczącego wydanego w innym państwie orzeczenia, którego przedmiotem jest ochrona praw własności intelektualnej.

I — Ramy prawne**A — Prawo Unii Europejskiej**

1. Rozporządzenie nr 44/2001

2. Sąd krajowy zwrócił się ponadto do Trybunału z pytaniem, czy art. 14 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie

3. Zgodnie z motywem 2 rozporządzenia nr 44/2001 celem tego aktu prawnego jest

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. 2001, L 12, s. 1.

3 — Dz.U. L 195, s. 16.

w szczególności wydanie „przepisów celem ujednoczenia przepisów o [zbiegu] jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych oraz uproszczenia formalności ze względu na [aby zapewnić] szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń z państw członkowskich związanych niniejszym rozporządzeniem”.

4. Zgodnie z motywami 6 i 7 rozporządzenia nr 44/2001:

„(6) Celem zagwarantowania swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych niezbędne i stosowne jest, aby przepisy o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń zostały określone w drodze aktu wspólnotowego, który będzie wiążący i bezpośrednio stosowany.

(7) Przedmiotowy zakres zastosowania niniejszego rozporządzenia powinien rozciągać się, pomijawszy kilka dokładnie określonych dziedzin prawa, na zasadniczą część prawa cywilnego i handlowego.”

5. Zgodnie z motywami 16 i 17 rozporządzenia nr 44/2001:

„(16) Wzajemne zaufanie w wymiar sprawiedliwości w ramach Wspólnoty usprawiedliwia uznawanie orzeczeń

wydanych w państwie członkowskim z mocy prawa, bez jakiegokolwiek szczególnego postępowania, z wyjątkiem przypadku sporu co do uznania.

(17) Z uwagi na owo wzajemne zaufanie jest również uzasadnionym, aby postępowanie o stwierdzenie wykonalności orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim przebiegało szybko i skutecznie. Stwierdzenie wykonalności orzeczenia musi więc następować niemal automatycznie, po dokonaniu zwykłego formalnego sprawdzenia przedłożonych dokumentów, bez możliwości uwzględniania przez sąd z urzędu którejkolwiek z przeszkód wykonania orzeczenia przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu”.

6. Motyw 19 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi, że „[w] celu zapewnienia kontynuacji pomiędzy konwencją [z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (zwaną dalej »konwencją brukselską«⁴)] a [omawianym] rozporządzeniem powinny być przewidziane przepisy przejściowe. Dotyczy to również wykładni postanowień konwencji brukselskiej przez Trybunał [...]”.

7. Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi, że „rozporządzenie [to] ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych,

4 — Tekst jednolity ogłoszony w Dz.U. 1998, C 27, s. 1.

niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych i administracyjnych”.

8. Zgodnie z art. 32 rozporządzenia nr 44/2001 „orzeczenie» oznacza każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od tego, czy zostanie określone jako wyrok, postanowienie, nakaz zapłaty lub nakaz egzekucyjny, włącznie z postanowieniem w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydanym przez urzędnika sądowego”.

9. Artykuł 34 pkt 2 rozporządzenia nr 44/2001 ustanawia zasadę, że orzeczenia nie uznaje się, jeżeli „pozwanemu, który nie wdał się w spór, nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiających mu przygotowanie obrony, chyba że pozwany nie złożył [od] orzeczeni- [a] środka zaskarżenia, chociaż miał [taką] możliwość”.

10. Zgodnie z art. 38 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 „[o]rzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim i w tym państwie wykonalne będą wykonywane w innym państwie członkowskim, jeżeli ich wykonalność w nim zostanie stwierdzona na wniosek uprawnionego [każdej osoby zainteresowanej]”.

11. Artykuł 49 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi, że „[o]rzeczenia zagraniczne nakazujące płatność kary pieniężnej są wykonalne w państwie członkowskim wykonania tylko wówczas, jeżeli jej wysokość została ostatecznie określona przez sądy państwa członkowskiego pochodzenia”.

2. Dyrektywa 2004/48

12. Motyw 3 dyrektywy 2004/48 stanowi, że „[p]rzy braku skutecznie działających środków realizacji [ochrony] praw własności intelektualnej, innowacyjność i kreatywność są hamowane, a inwestycje spadają. Niezbędne jest więc zapewnienie skutecznego stosowania we Wspólnocie prawa materialnego w zakresie własności intelektualnej, stanowiącego obecnie znaczną część dorobku wspólnotowego. [...]”.

13. Motywy 8–10 dyrektywy 2004/48 mają brzmienie następujące:

„(8) Rozbieżności między systemami prawnymi państw członkowskich w zakresie środków realizacji [ochrony] praw własności intelektualnej szkodzą prawidłowemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i uniemożliwiają uzyskanie równoważnego poziomu bezpieczeństwa [ochrony] praw własności intelektualnej w całej Wspólnocie. Taka sytuacja nie wspiera swobodnego przepływu na rynku wewnętrznym, nie tworzy też środowiska sprzyjającego zdrowej konkurencji.

(9) [...] To dlatego zbliżanie ustawodawstw państw członkowskich w tym zakresie jest podstawowym warunkiem wstępnym prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

(10) Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie systemów prawnych w celu zapewnienia wysokiego, równoważnego i jednakowego poziomu bezpieczeństwa na rynku wewnętrznym”.

14. Motyw 11 dyrektywy 2004/48 stanowi, że „dyrektywa [ta] nie ma na celu ustanowienia zharmonizowanych zasad współpracy sądowej, jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, czy też zajmowania się stosowanym prawem [ani przepisów dotyczących prawa właściwego]. Istnieją narzędzia wspólnotowe, które tymi sprawami ogólnie się zajmują i co do zasady stosują się tak samo do własności intelektualnej”.

15. Artykuł 1 dyrektywy 2004/48 stanowi, że ten akt prawny „dotyczy środków, procedur i środków naprawczych, niezbędnych do realizacji [zapewnienia ochrony] praw własności intelektualnej. [...]”.

16. Artykuł 2 ust. 1 dyrektywy 2004/48 stanowi, że „[b]ez uszczerbku dla środków przewidzianych lub środków, które mogą być przewidziane w prawie wspólnotowym lub krajowym w zakresie, w jakim te środki mogą dawać właścicielom praw [uprawnionym] większe korzyści, przewidziane [tą] dyrektywą procedury i środki naprawcze stosuje się, zgodnie z art. 3, do wszelkich naruszeń praw własności intelektualnej określonych w prawie wspólnotowym [lub] prawie

wewnętrznym zainteresowanego państwa członkowskiego”.

17. Artykuł 14 dyrektywy 2004/48 stanowi, że „[p]aństwa członkowskie zapewniają, że rozsądne i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą są pokrywane z reguły przez stronę przegrywającą, chyba że sprawiedliwość [słuszność] na to nie pozwala”.

B — *Prawo niemieckie*

18. Paragrafy 890 i 891 Zivilprozessordnung (kodeksu postępowania cywilnego, zwanego dalej „ZPO”) stanowią, co następuje:

„§ 890

Przymusowe wykonanie obowiązku zaniechania lub znoszenia

(1) Wobec dłużnika, który nie czyni zadość obowiązkowi powstrzymania się od określonego zachowania lub znoszenia określonego zachowania, sąd pierwszej instancji, działając na wniosek wierzyciela, może orzec grzywnę porządkową (»Ordnungsgeld«), a w wypadku gdyby jej ściągnięcie okazało się niemożliwe, może orzec karę aresztu porządkowego (»Ordnungshaft«) lub karę do 6 miesięcy aresztu porządkowego. Wysokość każdorazowej grzywny porządkowej nie może przekroczyć kwoty 250000 EUR, a łączna długość kary aresztu porządkowego nie może przekroczyć 2 lat.

- (2) Skazanie poprzedza się ostrzeżeniem wydanym przez sąd pierwszej instancji na wniosek [wierzyciela], chyba że ostrzeżenie takie zawarte było już w wyroku określającym obowiązek [dłużnika].
- (3) Na wniosek wierzyciela dłużnik może zostać także zobowiązany do złożenia na określony czas kaucji tytułem zabezpieczenia szkód mogących wyniknąć z dalszego naruszania ciążących na nim obowiązków.
- (2) Ordynacja o ściąganiu kosztów wymiaru sprawiedliwości ma także zastosowanie do egzekucji należności, o których mowa w ust. 1, przez organy wymiaru sprawiedliwości krajów związkowych w zakresie, w jakim należności te wynikają z przepisów prawa federalnego².

C — Prawo niderlandzkie

§ 891

Postępowanie, wysłuchanie dłużnika, rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów

W sprawach określonych w §§ 887–890 orzeka się w drodze postanowienia. [...]

19. Artykuł 1 Justizbeitreibungsordnung (ordynacji o ściąganiu kosztów wymiaru sprawiedliwości, zwana dalej „JBeitrO”) stanowi:

„(1) Niniejsza ordynacja o ściąganiu kosztów wymiaru sprawiedliwości [JBeitrO] reguluje egzekucję następujących należności, o ile przypadają one federalnym organom wymiaru sprawiedliwości:

[...]

3. grzywny porządkowe i grzywny przymuszające;

[...].

20. Z akt sprawy wynika, że Królestwo Niderlandów wdrożyło art. 14 dyrektywy 2004/48 do swego wewnętrznego porządku prawnego za pomocą art. 1019h Wetboek van Burgerlijk Rechtsvordering (kodeksu postępowania cywilnego, zwanego dalej „Rv”). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez sąd krajowy przepis ten pozwala w sprawach objętych wskazaną dyrektywą obciążać wyższymi kosztami postępowania niż zazwyczaj.

II — Przebieg postępowania przed sądem krajowym oraz pytania prejudycjalne

21. Postępowanie przed sądem krajowym – Hoge Raad der Nederlanden (sądem najwyższym, Niderlandy) – toczy się pomiędzy niderlandzką spółką Realchemie a niemiecką spółką Bayer; ma ono swą genezę w postępowaniu uprzednio wszczętym przez spółkę Bayer w Niemczech.

22. Na wniosek spółki Bayer złożony w ramach postępowania w sprawie środków

tymczasowych, Landgericht Düsseldorf (sąd okręgowy w Düsseldorfie, Niemcy) postanowieniem z dnia 19 grudnia 2005 r. (zwanym dalej „postanowieniem wyjściowym”) zakazał spółce Bayer, ze względu na naruszenie patentu, przywozu, posiadania i wprowadzania do obrotu określonych środków ochrony roślin w Niemczech. Tak określony zakaz obwarowany został środkami i karami przymuszającymi. Ponadto spółka Realchemie została zobowiązana informować o dokonywanych przez siebie czynnościach handlowych mających za przedmiot wskazane środki ochrony roślin oraz ich zapasy miały zostać oddane do depozytu sądowego. Ponadto na mocy postanowienia spółka Realchemie została obciążona kosztami postępowania⁵.

23. W dniu 17 sierpnia 2006 r. na wniosek spółki Bayer, złożony w oparciu o § 890 ZPO, Landgericht Düsseldorf orzekł w drodze postanowienia wobec spółki Realchemie grzywnę porządkową w wysokości 20000 EUR, płatnych w kasie Landgericht, tytułem naruszenia zakazu zawartego w postanowieniu wyjściowym. W omawianym postanowieniu spółka Realchemie została także obciążona kosztami postępowania⁶.

24. Postanowieniem z dnia 6 października 2006 r. Landgericht Düsseldorf orzekł wobec spółki Realchemie grzywnę przymuszającą („Zwangsgeld”) w wysokości 15000 EUR w celu skłonienia jej do poinformowania o dokonanych czynnościach handlowych, o których mowa w postanowieniu wyjściowym. Zgodnie z omawianym postanowieniem

spółka Realchemie została także obciążona kosztami postępowania w sprawie nałożenia grzywny przymuszającej⁷.

25. Jest poza sporem, że wskazanych sześć orzeczeń zostało doręczonych spółce Realchemie.

26. W dniu 6 kwietnia 2007 r. spółka Bayer zwróciła się do sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych w Rechtbank 's-Hertogenbosch (sądzie rejonowym w 's-Hertogenbosch, Niderlandy) w celu nadania klauzuli wykonalności w Niderlandach wszystkim sześciu orzeczeniom wydanym przez Landgericht Düsseldorf. Spółka Bayer zażądała także obciążenie spółki Realchemie kosztami omawianego postępowania egzekucyjnego. W dniu 10 kwietnia 2007 r. wskazany sędzia uznał zasadność żądania spółki Bayer i obciążył spółkę Realchemie kosztami postępowania w wysokości 482 EUR.

27. W dniu 14 czerwca 2007 r. spółka Realchemie wniosła, na podstawie art. 43 rozporządzenia nr 44/2001, sprzeciw od wskazanego orzeczenia, powołując się na przesłanki odmowy nadania klauzuli wykonalności określone w art. 34 pkt 2 tego rozporządzenia. Spółka Realchemie podniosła, że postanowienie wyjściowe, a także postanowienie o nałożeniu grzywny przymuszającej, nie mogą stanowić przedmiotu uznania i wykonaniu w innym państwie członkowskim, gdyż zostały one wydane bez wezwania spółki Realchemie i bez przeprowadzenia rozprawy. Gdy chodzi o orzeczenia w przedmiocie kosztów, nie mogą one stanowić przedmiotu uznania ani wykonania, gdyż stanowią nieodłączną część trzech wskazanych wyżej postanowień. W szczególności w odniesieniu do postanowienia o ukaraniu grzywną

5 — Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2006 r. Landgericht Düsseldorf naliczył koszty w wysokości 7829,60 EUR.

6 — Postanowieniem z dnia 19 września 2006 r. Landgericht Düsseldorf naliczył koszty w wysokości 898,60 EUR.

7 — Postanowieniem z dnia 11 listopada 2006 r. Landgericht Düsseldorf naliczył koszty w wysokości 852,40 EUR.

porządkową spółka Realchemie twierdzi, że wniosek spółki Bayer o wykonanie orzeczenia należy oddalić, gdyż grzywna porządkowa, która zgodnie z przepisami JBeitrO podlega egzekucji z urzędu przez niemieckie organy wymiaru sprawiedliwości, nie jest należna spółce Bayer, lecz niemieckiemu skarbowi państwa.

28. W dniu 26 lutego 2008 r. Rechtbank 's-Hertogenbosch – civiele kamer (sąd rejonowy w 's-Hertogenbosch – wydział cywilny), po wysłuchaniu stron, oddalił sprzeciw wniesiony przez spółkę Realchemie, utrzymując w mocy orzeczenie z dnia 10 kwietnia 2007 r., a także obciążył spółkę Realchemie kosztami postępowania w wysokości 1155 EUR. Rechtbank 's-Hertogenbosch uznał, że nawet jeśli trzy sporne postanowienia zostały wydane na jednostronny wniosek spółki Bayer, stanowią one jednak orzeczenia w rozumieniu art. 32 rozporządzenia nr 44/2001. W odniesieniu do postanowienia nakładającego grzywnę porządkową Rechtbank 's-Hertogenbosch potwierdził, że okoliczność, iż kwota 20000 EUR jest płatna w Gerichtskasse (kasie sądu) Landgericht Düsseldorf, nie zmienia faktu, że spółce Bayer przysługuje uprawnienie, by domagać się, ażeby spółka Realchemie rzeczywiście zapłaciła wskazaną grzywnę porządkową w kasie sądu, a także że ma w tym interes. Grzywna porządkowa ma bowiem na celu doprowadzenie do przestrzegania postanowienia wyjściowego, co leży w interesie strony, która wygrała sprawę, a więc w interesie spółki Bayer. Ta ostatnia spółka ma zatem interes w prowadzeniu egzekucji w Niderlandach postanowienia nakładającego grzywnę porządkową. Ponadto Rechtbank 's-Hertogenbosch obciążył spółkę Realchemie kosztami postępowania i naliczył je na zasadach ogólnych, wbrew żądaniu spółki Bayer, by

zastosować art. 1019h Rv albo przynajmniej art. 14 dyrektywy 2004/48.

29. Ponieważ orzeczenie w przedmiocie środka zaskarżenia wniesionego na podstawie art. 43 rozporządzenia nr 44/2001 podlegało zaskarżeniu skargą kasacyjną w rozumieniu art. 44 rozporządzenia i jego aneksu V, spółka Realchemie wniosła skargę kasacyjną do Hoge Raad der Nederlanden, domagając się uchylecia orzeczenia Rechtbank 's-Hertogenbosch z dnia 26 lutego 2008 r. Spółka Bayer złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, żądając oddalenia skargi wniesionej przez spółkę Realchemie oraz obciążenie jej rzeczywistymi kosztami postępowania na podstawie art. 14 dyrektywy 2004/48 w związku z art. 1019h Rv.

30. Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden (rzecznik generalny przy sądzie najwyższym) przedstawił opinię w dniu 26 czerwca 2009 r., w której zaproponował temu sądowi zwrócenie się, przed wydaniem orzeczenia, z odesłaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości.

31. W następstwie powyższego Hoge Raad der Nederlanden stwierdził, że wyłoniły się dwa zagadnienia, w których dokonanie wykładni prawa przez Trybunał jest niezbędne.

32. Po pierwsze, w kwestii postanowienia nakładającego grzywnę porządkową, sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy – biorąc pod uwagę jej publicznoprawny charakter – kara tego rodzaju należy do

przedmiotowego zakresu zastosowania rozporządzenia nr 44/2001. Omawiana grzywna porządkowa stanowi bowiem sankcję za naruszenie zakazu wydanego przez sąd. Jest nakładana przez sąd niemiecki na wniosek podmiotu prywatnego, jednak podlega ona zapłacie do kasy sądu na rzecz niemieckiego skarbu państwa, a nie na rzecz strony, na wniosek której jest nakładana, a także podlega egzekucji prowadzonej z urzędu przez organy wymiaru sprawiedliwości.

33. Po drugie, Hoge Raad der Nederlanden powziął wątpliwości w przedmiocie zastosowania art. 14 dyrektywy 2004/48 w sprawie rozpoznawanej przez ten sąd. O ile można przyjąć, że dyrektywa ta ma na celu zapewnienie skutecznej ochrony praw własności intelektualnej, zaś uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach dotyczących tychże praw może stanowić istotny element ich rzeczywistego poszanowania, omawiany akt prawny stanowi, że środki, procedury i środki naprawcze przewidziane na jego mocy mają zastosowanie do wszelkich naruszeń praw własności intelektualnej⁸. Tymczasem postępowanie egzekucyjne, w ramach którego sąd bada spełnienie przesłanek uznania i wykonania orzeczenia, nie należy do zakresu zastosowania dyrektywy.

34. Uznając, że ma do czynienia z trudnością w zakresie wykładni prawa Unii Europejskiej, Hoge Raad der Nederlanden postanowił zawiesić postępowanie i postanowieniem, które dotarło do Trybunału w dniu 21 października

2009 r., zwróciła się do Trybunału, na podstawie art. 234 WE, z dwoma pytaniami prejudycjalnymi o brzmieniu następującym:

„1) Czy pojęcie spraw cywilnych i handlowych zawarte w art. 1 rozporządzenia [nr 44/2001] należy interpretować w ten sposób, że ma ono również zastosowanie do uznania i wykonania orzeczenia obejmującego zasądzenie grzywny porządkowej na podstawie § 890 [ZPO]?

2) Czy art. 14 dyrektywy [2004/48] należy interpretować w ten sposób, że przepis ten ma również zastosowanie do postępowania egzekucyjnego dotyczącego:

a) wydanego w innym państwie członkowskim orzeczenia w przedmiocie naruszenia praw własności intelektualnej,

b) wydanego w innym państwie członkowskim orzeczenia, na mocy którego nałożono grzywnę porządkową lub grzywnę przymuszającą w związku z niezastosowaniem się do zakazu naruszania prawa własności intelektualnej,

c) wydanych w innym państwie członkowskim orzeczeń w sprawie określenia kosztów, opartych na orzeczeniach wskazanych w pkt a) i b) powyżej??”

⁸ — Zobacz art. 2 ust. 1 dyrektywy 2004/48.

III — Przebieg postępowania przed Trybunałem

35. Spółka Realchemie, rząd niderlandzki, rząd niemiecki oraz Komisja przekazały Trybunałowi swe uwagi pisemne.

36. Na rozprawie w dniu 25 stycznia 2011 r. uwagi ustne przedstawiły spółka Realchemie, rząd niemiecki i Komisja Europejska.

IV — Analiza prawna

A — *W przedmiocie pytania pierwszego*

37. Po sformułowaniu kilku uwag wstępnych zostanie poddana analizie regulacja prawna grzywny porządkowej w prawie niemieckim, a następnie jej cechy charakterystyczne zostaną poddane ocenie w świetle orzecznictwa Trybunału.

1. Uwagi wstępne

38. W pierwszym pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy orzeczenie wydane w Niemczech, nakładające grzywnę porządkową na spółkę Realchemie na podstawie § 890 ZPO, podlega uznaniu i wykonaniu w Niderlandach na podstawie rozporządzenia nr 44/2001. Zwrócono się zatem do Trybunału o ustalenie, czy tego rodzaju grzywna porządkowa należy do zakresu spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 tegoż rozporządzenia.

39. Na wstępie chciałbym wyrazić dwie serie uwag.

40. Po pierwsze, należy przypomnieć o ciągłości, jaka istnieje pomiędzy konwencją brukselską a rozporządzeniem nr 44/2001, jak zresztą wskazano w motywie 19 tego ostatniego⁹. Z powyższego Trybunał logicznie wywiódł, że „w zakresie, w jakim rozporządzenie nr 44/2001 zastępuje obecnie w stosunkach między państwami członkowskimi konwencję brukselską, wykładania przepisów konwencji ma także zastosowanie do przepisów rozporządzenia, w sytuacji gdy przepisy rozporządzenia nr 44/2001 stanowią odpowiedniki przepisów konwencji”¹⁰. Ma to miejsce w odniesieniu do art. 1 rozporządzenia nr 44/2001, którego brzmienie jest identyczne z brzmieniem art. 1 konwencji

⁹ — Zobacz pkt 6 niniejszej opinii.

¹⁰ — Wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie C-167/08 Draka NK Cables i in., Zb.Orz. s. I-3477, pkt 20.

brukselskiej. Orzecznictwo powstałe na kanwie konwencji można więc z powodzeniem przywołać w kontekście niniejszego odesłania. To samo dotyczy sprawozdań wyjaśniających postanowienia konwencji, sporządzonych w tej materii¹¹.

41. Po drugie, chciałbym zauważyć, że art. 1 rozporządzenia nr 44/2001 w związku z motywem 7 tego rozporządzenia, gdzie podkreślono wagę objęcia jego zakresem zastosowania „zasadnic[ej] części prawa cywilnego i handlowego”, stanowi argument na rzecz wykładni pojęcia spraw cywilnych i handlowych w sposób obejmujący rdzeń tego pojęcia w rozumieniu państw i doktryny europejskiej¹². Pojęcie spraw cywilnych i handlowych stanowi w konsekwencji autonomiczne pojęcie prawa Unii Europejskiej, niezależne od krajowej klasyfikacji postępowań i aktów władzy sądowniczej podlegających uznaniu i wykonaniu, stosowanej przez każde z państw członkowskich; pojęcie to należy

interpretować poprzez odwołanie do genezy, celów i systematyki tego rozporządzenia¹³.

2. Instytucja grzywny porządkowej w prawie niemieckim

42. Zgodnie z niesprzecznymi twierdzeniami sądu krajowego, spółki Realchemie oraz rządu niemieckiego celem grzywny porządkowej, o której mowa w § 890 ZPO, jest zapewnienie egzekucji stwierdzonego uprzednio orzeczeniem sądowym prawa do żądania znoszenia lub do żądania zaniechania w rozumieniu prawa niemieckiego. Jeżeli dłużnik naruszy ciężący na nim obowiązek zaniechania lub obowiązek znoszenia, należy go przymusić do jego poszanowania. Przymuszenie to następuje na podstawie § 890 ZPO, który przewiduje instytucję środka porządkowego („Ordnungsmittel”). Środek ten przybiera dwie formy – grzywny porządkowej oraz aresztu porządkowego. Ze wskazanego § 890 ZPO wynika ponadto, że sąd może z miejsca orzec karę aresztu porządkowego bez uprzedniego orzekania kary porządkowej.

43. Paragraf 890 ZPO stanowi następnie, że o środku porządkowym orzeka się na wniosek

11 — Podobnie jak sprawozdanie J. Jenarda w przedmiocie konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. U 1979, C 59, s. 54, zwanym dalej „sprawozdaniem J. Jenarda”) oraz sprawozdanie prof. dr P. Schlossera w przedmiocie konwencji z dnia 9 października 1978 r. w sprawie przystąpienia Królestwa Danii, Irlandii oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych oraz o protokole w sprawie wykładni tej konwencji przez Trybunał Sprawiedliwości (Dz.U. 1979, C 59, s. 71, zwanym dalej „sprawozdaniem P. Schlossera”) będą także odwoływał się do sprawozdania wyjaśniającego F. Pocara w przedmiocie konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzonej w Lugano dnia 30 października 2007 r. (Dz.U. 2009, C 319, s. 1, zwane dalej „sprawozdaniem F. Pocara”), gdyż rozporządzenie nr 44/2001 stanowiło podstawę tej konwencji.

12 — Wyrok z dnia 15 lutego 2007 r. w sprawie C-292/05 Lechouritou i in., Zb.Orz. s. I-1519, pkt 28.

13 — W odniesieniu do art. 1 konwencji brukselskiej zob. wyroki: z dnia 14 października 1976 r. w sprawie 29/76 LTU, Rec. s. 1541, pkt 3; z dnia 16 grudnia 1980 r. w sprawie 814/79 Rüffer, Rec. s. 3807, pkt 7 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 21 kwietnia 1993 r. w sprawie C-172/91 Sonntag, Rec. s. I-1963, pkt 18; w odniesieniu do rozporządzenia zob. ww. wyrok w sprawie Draka NK Cables i in., pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo; a także wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie C-533/07 Falco Privatstiftung i Rabitsch, Zb.Orz. s. I-3327, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo.

wierzyciela. Zastosowanie środka porządkowego musi być poprzedzone ostrzeżeniem dłużnika o skutkach naruszania ciążącego na nim obowiązku¹⁴. W sytuacji gdy dłużnik naruszył ciążący na nim obowiązek, niemiecki sąd może, działając na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu dłużnika¹⁵, orzec środek porządkowy, który w niniejszej sprawie przybrał postać grzywny porządkowej w wysokości 20000 EUR nałożonej na spółkę Realchemie jako kara za naruszenie obowiązku określonego w postanowieniu wyjściowym.

tożsamości wierzyciela, kwoty należności oraz terminu jej zapłaty¹⁷.

3. Ocena prawna

44. Omawiana grzywna mogła być nałożona jedynie na wniosek spółki Bayer. Nie została ona jednak nałożona na rzecz tej spółki. Grzywna porządkowa podlega bowiem zapłacie w kasie sądowej i stanowi przychód skarbu państwa. Jej egzekucja następuje z urzędu. Organem egzekucyjnym jest Gerichtspräsident (prezes sądu)¹⁶.

a) Niemożność zastosowania kryteriów postępowania głównego i akcesoryjnego

45. Spółka Realchemie dodaje, przy czym w tej kwestii nie wypowiedzieli się pozostali uczestnicy postępowania, że postanowienie w przedmiocie środka porządkowego nie stanowi samo w sobie tytułu egzekucyjnego. Ma jedynie charakter orzeczenia co do zasady. Tytuł egzekucyjny, który może zostać uznany i podlegać egzekucji w państwie wezwanym, występuje dopiero wówczas, gdy grzywna porządkowa zostanie ujęta w orzeczeniu o kosztach w danej instancji, z podaniem

46. Jednym ze szczególnych aspektów stanu faktycznego sprawy przed sądem krajowym jest okoliczność, że postępowanie, w którym wydane zostało w Niemczech postanowienie o nałożeniu grzywny porządkowej, było postępowaniem w sprawie środków tymczasowych.

47. W stosunku do takich środków podejście Trybunału polega na stwierdzeniu, że „ponieważ środki tymczasowe lub zabezpieczające mogą chronić prawa w bardzo różnorodny sposób, ich przynależność do zakresu zastosowania konwencji zależy nie od ich własnego charakteru, ale od charakteru praw, które mają one chronić”¹⁸.

14 — Z akt sprawy wynika, że postanowienie wyjściowe zawiera w istocie to ostrzeżenie skierowane do spółki Realchemie.

15 — Paragraf 891 ZPO.

16 — Artykuł 1 ust. 1 pkt 3 JBeitO.

17 — Z uwag pisemnych spółki Realchemie wynika, że sąd orzekający grzywnę porządkową dokonał naliczenia kosztów postępowania w dniu 23 sierpnia 2006 r.

18 — Wyroki: z dnia 27 marca 1979 r. w sprawie 143/78 de Cavel, Rec. s. 1055, pkt 8; z dnia 26 marca 1992, w sprawie C-291/60 Reichert i Kockler, Rec. s. I-2149, pkt 32; a także z dnia 17 listopada 1998 w sprawie C-391/95 Van Uden, Rec. s. I-7091, pkt 33.

48. W rozpatrywanym przypadku postanowienie o nałożeniu grzywny porządkowej zostało wydane w ramach postępowania „głównego”, mającego na celu uzyskanie środków tymczasowych w celu zapewnienia prowizorycznej ochrony prawa własności intelektualnej, które to prawo ma oczywiście cywilnoprawny charakter. Ponieważ postanowienie o nałożeniu grzywny porządkowej nie mogłoby zostać wydane bez postanowienia wyjściowego, należy przyjąć, że postanowienie o nałożeniu grzywny porządkowej ma charakter akcesoryjny w stosunku do postanowienia wyjściowego i od niego uzależnione jest istnienie tego postanowienia. Cywilnoprawny charakter postanowienia wyjściowego przesądzałby zatem o takim samym charakterze postanowienia o nałożeniu grzywny porządkowej. Wobec tego, jak sugeruje rząd niemiecki, aby udzielić odpowiedzi na zadane pytanie wystarczyłoby zbadać, czy postanowienie wyjściowe może podlegać uznaniu i wykonaniu na podstawie art. 1 rozporządzenia nr 44/2001. A ponieważ jest tak w istocie, postanowienie o nałożeniu grzywny porządkowej również miałoby mieścić się w pojęciu spraw cywilnych i handlowych.

49. Koncepcja taka jest pociągająca, gdyż cechuje się ona prostotą i skutecznością. Należy jednak z miejsca ją odrzucić, gdyż zastosowanie kryterium akcesoryjności kłóci się z wyjątkowo oczywistym elementem rozpatrywanego stanu faktycznego. Grzywna porządkowa, jak zostało już wskazane wyżej, stanowi środek porządkowy w rozumieniu prawa niemieckiego, ale nie jest jedyną formą takiego środka, gdyż niemiecki sąd może także orzec karę aresztu porządkowego. Sprowadzając powyższy argument ad absurdum, prowadziłby on do uznania, że kara aresztu porządkowego także mieści się w zakresie zastosowania art. 1 rozporządzenia nr 44/2001, w sytuacji gdy jest orzekana w kontekście sporu głównego dotyczącego środków

tymczasowych mających na celu ukrócenie naruszenia uprawnień cywilnoprawnego. Ponieważ tego rodzaju sytuacja jest w sposób oczywisty wykluczona, Trybunał musi posłużyć się w swej analizie odmiennym kryterium.

b) Wpływ grzywny porządkowej na charakter stosunków prawnych pomiędzy stronami sporu lub na przedmiot sporu

i) Wskazówki wynikające z orzecznictwa Trybunału

50. Ponieważ specyficzne kryterium stosowane przez Trybunał w odniesieniu do środków tymczasowych nie jest w ogóle pomocne dla potrzeb niniejszego odesłania, należy odwołać się do ogólnych wskazówek, jakich dostarcza w niniejszym kontekście orzecznictwo Trybunału dotyczące art. 1 konwencji brukselskiej.

51. Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że pojęcie spraw cywilnych i handlowych należy interpretować z uwzględnieniem okoliczności, że „pewne kategorie orzeczeń sądowych należy wyłączyć spod zakresu zastosowania konwencji ze względu na cechy charakterystyczne stosunków prawnych łączących strony postępowania lub ze względu na przedmiot

postępowania”¹⁹. Te dwa kryteria – właściwości stosunków prawnych łączących strony oraz przedmiot sporu – służyły dotąd dla potrzeb wyznaczenia granicy pomiędzy z jednej strony sporami należącymi do materii cywilnej i handlowej ze względu na fakt, że miały na celu ukształtowanie stosunków cywilnoprawnych, oraz z drugiej strony sporami mającymi charakter publicznoprawny.

52. Gdy chodzi o pierwsze kryterium, Trybunał wskazał, że należy „ustalić łączący strony sporu stosunek prawny oraz zbadać podstawę i sposób wytoczenia powództwa”²⁰. Trybunał orzekł następnie, że stosunek prawny łączący strony sporu miał charakter cywilnoprawny w sytuacji, gdy jego stronami były podmioty prywatne, i w zakresie, w jakim strona, która wytoczyła powództwo, skorzystała ze środka ochrony prawnej opartego na uprawnieniu ustawowym opartym na przepisie prawa cywilnego, a skarga nie odpowiadała w żaden sposób nadmiernym uprawnieniom w stosunku do przepisów mających zastosowanie w relacjach między podmiotami prywatnymi²¹. Trybunał orzekł tak samo w wypadku skargi wytoczonej nie w odniesieniu do

zachowań czy procedur zakładających wykonywanie władzy publicznej przez jedną ze stron sporu, ale przeciwko działaniom podmiotów prywatnych²².

53. Ponadto sama okoliczność, że jedna ze stron sporu jest podmiotem prawa publicznego nie prowadzi automatycznie do wykluczenia takiego sporu spod zakresu zastosowania rozporządzenia nr 44/2001. Spór jest przedmiotem takiego wykluczenia jedynie wówczas, gdy organ władzy publicznej będący w sporze z podmiotem prywatnym działa w ramach wykonywania władzy publicznej²³. „Wykonywanie prerogatywy publicznych jednej ze stron sporu, z uwagi na wykonywanie przez nią uprawnień wychodzących poza zakres powszechnych zasad prawnych obowiązujących w stosunkach między jednostkami wyklucza taki spór z zakresu pojęcia spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001”²⁴.

54. W odniesieniu do drugiego kryterium pragnę zauważyć, że stanowiło ono przedmiot mniej obfitego orzecznictwa Trybunału. W sposób faktycznie jednostkowy i w sprzeczności ze swym wcześniejszym orzecznictwem Trybunał stwierdził w uzasadnieniu wyroku wydanego w 1991 r., że

19 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie LTU pkt 4; wyroki: z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie C-271/00 Baten, Rec. s. I-10489, pkt 29; z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie C-266/01 Préservatrice foncière TIARD, Rec. s. I-4867, pkt 21; a także ww. wyrok w sprawie Lechouritou i in., pkt 30.

20 — Wyrok z dnia 5 lutego 2004 r. w sprawie C-265/02 Frahuil, Rec. s. I-1543, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo.

21 — Ibidem, pkt 21.

22 — Wyrok z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie C-420/07 Apostolides, Zb.Orz. s. I-3571, pkt 45.

23 — Wyżej wymienione wyroki: w sprawie LTU, pkt 4; w sprawie Rüffer, pkt 8; w sprawie Sonntag, pkt 20; w sprawie Baten, pkt 30; w sprawie Préservatrice foncière TIARD, pkt 22; w sprawie Lechouritou i in., pkt 31; a także w sprawie Apostolides, pkt 43.

24 — Wyżej wymienione wyroki: w sprawie Lechouritou i in., pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo; a także w sprawie Apostolides, pkt 44. Systematyczną analizę orzecznictwa Trybunału w tych kwestiach zawiera opinia rzecznika generalnego D. Ruiz de Jaraba Colomera w ww. sprawie Lechouritou, a w szczególności pkt 37 i nast. opinii.

„[w] celu ustalenia, czy spór objęty jest zakresem zastosowania konwencji, należy uwzględnić *wyłącznie* przedmiot tego sporu”²⁵. Takie rozwiązanie nie było już więcej powtarzane przez Trybunał, który ograniczył się później do stwierdzenia, że „jeżeli ze względu na swój przedmiot spór jest wyłączony spod zakresu zastosowania konwencji, występowanie zagadnienia wstępnego, co do którego sąd musi orzec, aby rozstrzygnąć rozpatrywany spór, niezależnie od treści tego zagadnienia, nie może uzasadniać zastosowania konwencji”²⁶. Trybunał następnie powtórzył swój zasadniczy motyw, odwołując się zarówno do stosunku prawnego łączącego strony, jak i przedmiotu sporu²⁷.

55. Wobec tego w świetle ogółu poprzedzających rozważań należy zbadać, czy w niniejszej sprawie mamy do czynienia z jakimkolwiek przejawem wykonywania władztwa publicznego w ramach stanu faktycznego, na tle którego zostało wydane postanowienie w przedmiocie grzywny porządkowej, a także ocenić właściwości stosunku prawnego łączącego strony oraz przedmiotu sporu.

ii) Zastosowanie do stanu faktycznego rozpatrywanej sprawy

56. Komisja w istocie twierdziła, że postanowienie w przedmiocie grzywny porządkowej

nie może być traktowane w sposób wyrwany z kontekstu, że strony postępowania wyjściowego i postępowania, w którym orzeczono grzywnę porządkową, są tożsame, tym bardziej że tylko spółce Bayer przysługuje prawo do złożenia wniosku o nałożenie takiej grzywny. Rząd niemiecki stwierdził, że uprawnienie, na jakie się powołano, jest to prawo spółki Bayer do poszanowania jej praw własności intelektualnej, nie jest to więc uprawnienie, którego źródłem byłby akt czystego władztwa publicznego. W toku postępowania, w którym nałożono grzywnę porządkową, zadaniem państwa niemieckiego jest jedynie wspomaganie wierzyciela w jego działaniach mających na celu doprowadzenie do poszanowania przysługującego mu prawa, a celem grzywny porządkowej jest wzmocnienie nakazu zaniechania. Z tego względu przepisy materialnoprawne, na jakie powołano się w postanowieniu wyjściowym, rozstrzygają o charakterze sporu.

57. Nie zgadzam się z tą analizą.

58. Grzywna porządkowa w postaci, jaką nadało jej prawo niemieckie, ma zarazem elementy cywilnoprawne, należące do prawa prywatnego, jak również elementy publicznoprawne. Ta heterogeniczność omawianej instytucji prawnej zmusza nas do poszukiwania równowagi pomiędzy jej elementami w celu udzielenia odpowiedzi na zadane przez sąd krajowy pytanie.

59. Z pewnością grzywna porządkowa została nałożona z tego względu, że spółka Realchemie nie podporządkowała się obowiązkom nałożonym na nią w postanowieniu wyjściowym. Nie ma wątpliwości, że jeżeli spółka

25 — Wyrok z dnia 25 lipca 1991 r. w sprawie C-190/89 Rich, Rec. s. I-3855, pkt 26. Kursywa moja.

26 — Wyrok z dnia 20 stycznia 1994 r. w sprawie C-192/92 Owens Bank, Rec. s. I-117, pkt 34.

27 — Zobacz orzecznictwo ww. w przypisie 19.

Realchemie podporządkuje się tym obowiązkom, przyczyni się to do realizacji ochrony tymczasowej prawa własności intelektualnej przysługującego spółce Bayer, która jest ponadto jedynym podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku przed sądem niemieckim o nałożenie grzywny porządkowej.

60. Nie możemy jednak pomijać faktu, że takie czynniki mające charakter publicznoprawny i rozstrzygający, jak funkcje i cel grzywny porządkowej, jej rzeczywisty beneficjent, a także na sposoby jej egzekucji, przemawiają za wykluczeniem grzywny porządkowej spod pojęcia spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia nr 44/2001.

61. Gdy chodzi o funkcję i cel grzywny porządkowej, byłoby niepełne zatrzymać się na wniosku, wedle którego grzywna ma jedynie na celu udzielenie skutecznej ochrony prawu przysługującego spółce Bayer, które to prawo zostało uznane w postanowieniu wyjściowym. Sytuacja jest oczywiście bardziej niejednoznaczna.

62. Grzywna porządkowa jest środkiem przymusu, który ma oczywiście także aspekt represyjny. Zainteresowane strony od dawna są w sporze co do tego, czy grzywna porządkowa ma przede wszystkim charakter

prewencyjny, czy represyjny, podnosząc argument, że jeżeli przeważa aspekt prewencyjny, wówczas grzywnę porządkową należy zaliczyć do sfery spraw cywilnych i handlowych.

63. Moim zdaniem należy odróżnić dwa aspekty czasowe: aspekt prewencyjny odnosi się do całego okresu od wydania postanowienia wyjściowego – który zawiera ostrzeżenie o możliwości zastosowania środka porządkowego – i wszczęcia postępowania przed nałożeniem grzywny. W tym czasie strona, która przegrała – spółka Realchemie – doskonale zdaje sobie sprawę, co ją czeka w razie niepodporządkowania się obowiązkom nałożonym w postanowieniu wyjściowym. Samo istnienie ostrzeżenia o możliwości zastosowania środka porządkowego może okazać się wystarczające, by zniechęcić dłużnika do naruszania wydanego nakazu. Z drugiej strony od chwili, gdy dłużnik ten naruszy postanowienie wyjściowe, jest jasne, że orzeczenie grzywny porządkowej będzie miało zasadniczo charakter represyjny. Po pierwsze, grzywna porządkowa nie ma na celu naprawienia szkody poniesionej przez spółkę Bayer ani zadośćuczynienia jej za przedłużające się naruszenie jej prawa własności intelektualnej przez spółkę Realchemie pomimo nakazów i zakazów zawartych w postanowieniu wyjściowym. Po drugie, nie zostaje ukarane domniemane²⁸ uporczywe trwanie spółki Realchemie w naruszeniu prawa przysługującego spółce Bayer. Wręcz przeciwnie, sąd niemiecki, wymierzając grzywnę porządkową, wymierza karę za naruszenie nakazu wydanego przez organ sądowy, w tym wypadku nakazu podporządkowania się obowiązkom

28 — Nie można bowiem tracić z oczu faktu, że postanowienie wyjściowe jest jedynie środkiem tymczasowym, że w postanowieniu tym orzeczono o rzekomym naruszeniu prawa własności intelektualnej należącego do spółki Realchemie jedynie na zasadzie tymczasowej oraz że naruszenie nie zostało jeszcze udowodnione.

określonym w postanowieniu wyjściowym. Przedmiotem postępowania, w którym następuje wymierzenie grzywny porządkowej, jest więc ukaranie w szerokim znaczeniu zawnionego naruszenia zakazu sądowego. Z tego względu nie można twierdzić, by pierwszorzędnym kryterium było kryterium prawa materialnego, na jakim oparte jest postanowienie wyjściowe, gdyż to kryterium jest bez znaczenia z punktu widzenia wymierzania grzywny porządkowej: liczy się jedynie naruszenie nakazu działania lub nakazu zaniechania, wydanego przez organ sądowy. Interes prywatny ustępuje zatem miejsca interesowi publicznemu, polegającemu na poszanowaniu orzeczeń wymiaru sprawiedliwości.

64. Na tej podstawie nie uważam, by było możliwe twierdzenie, że charakter stosunku prawnego łączącego strony nie został zmodyfikowany w ramach postępowania, w którym wymierzono grzywnę porządkową w stosunku do postępowania głównego, w ramach którego wydano postanowienie wyjściowe. Nie ulega kwestii, że to spółka Bayer jest uprawniona domagać się wymierzenia grzywny. Prawdą jest, że kara ta może zostać wymierzona tylko wtedy, gdy występuje zbieg interesu spółki Bayer w przestrzeganiu postanowienia wyjściowego z interesem państwa w egzekucji orzeczeń sądowych. Zgodnie z prawem niemieckim, strona, która wygrała sprawę w postępowaniu głównym może tym samym przyczynić się do urzeczywistnienia interesu publicznego poprzez zainicjowanie postępowania w przedmiocie grzywny porządkowej, ale jest to jedynie uprawnienie, a sąd nie może wymierzyć takiej grzywny z urzędu. Fakt, że mamy tu do czynienia z uprawnieniem, stanowi wyraz poważnie

mieszanego charakteru grzywny porządkowej i nie należy tego elementu traktować jako rozstrzygającego.

65. Z chwilą bowiem złożenia wniosku o wymierzenie grzywny porządkowej spółka Bayer przestaje odgrywać jakąkolwiek rolę w postępowaniu, całkowicie się z niego usuwając. Jeżeli w punkcie wyjścia stronami postępowania były spółki Realchemie i Bayer, to w postępowaniu w przedmiocie grzywny porządkowej występują jedynie spółka Realchemie i sąd, to jest sprawca naruszenia orzeczenia sądowego i organ, który to orzeczenie wydał. W sposób wyraźny postępowanie przestaje mieć charakter relacji czysto cywilnoprawnej – sporu pomiędzy spółkami Realchemie i Bayer – stając się stosunkiem o charakterze publicznoprawnym – mamy do czynienia z karą za naruszenie orzeczenia sądowego.

66. Analizę tę potwierdza okoliczność, że spółka Bayer nie jest beneficjentem grzywny porządkowej, która podlega zapłacie w kasie sądu i stanowi przychód władzy publicznej. Egzekucja grzywny porządkowej należy wyłącznie do organów sądowych, a strona w pierwotnym postępowaniu nie bierze w niej udziału. Splot tych czynników stanowi dowód na to, że egzekucja grzywny porządkowej służy realizacji prawa państwa do karania za działania lub zaniechania sprzeczne z wydanymi nakazami, a nie do realizacji prawa

spółki Bayer do poszanowania przysługującego jej prawa do własności intelektualnej.

poniósł szkodę, mieszczą się w zakresie zastosowania konwencji”.

67. Nie posuwając się do uznania grzywny porządkowej za w pełni tożsamą z sankcją karnoprawną, uważam że wskazówki zawarte w sprawozdaniu P. Schlossera²⁹ odnoszące się do rozgraniczenia prawa cywilnego i karnego mogą w użyteczny sposób pomóc w zajęciu stanowiska w tak niejednoznacznym wypadku. W pkt 29 sprawozdania wskazano, że „wszelkiego rodzaju postępowania i orzeczenia karne wyłączone są spod zakresu zastosowania konwencji. Dotyczy to nie tylko postępowania karnego w ścisłym znaczeniu, ale także innych postępowań represyjnych, stosowanych w wypadku naruszenia nakazów i zakazów leżących w interesie publicznym i nienależących do zakresu prawa cywilnego. Może okazać się dość trudne w pewnych wypadkach, by zakwalifikować określone kary prywatne, jakie spotyka się w różnych systemach prawnych [...]. Biorąc pod uwagę, że liczne systemy prawne pozwalają powodowi cywilnemu na udział w publicznoprawnym postępowaniu karnym, nie można użyć jako kryterium delimitacyjnego charakteru podmiotu wszczynającego postępowanie. Elementem rozstrzygającym jest ustalenie, czy kara stanowi indywidualną korzyść dla powoda prywatnego albo jakiegokolwiek innego podmiotu prywatnego. Z tego względu orzeczenia duńskich sądów pracy nakazującego zapłatę nawiazki na rzecz powoda lub na rzecz innego podmiotu, który indywidualnie

68. Zastosowanie sprawozdania P. Schlossera do rozpatrywanego stanu faktycznego potwierdza moje pierwotne podejście. Mamy tu do czynienia z postępowaniem represyjnym, mającym zastosowanie w wypadku naruszenia nakazu. Kryterium osoby, która wszczyna postępowanie, powinno być traktowane jako drugorzędne, natomiast elementem decydującym jest ustalenie podmiotu, który jest beneficjentem kary, i czy grzywna jest płatna na ręce wnioskodawcy, to jest podmiotu prywatnego. W niniejszej sprawie prawo inicjatywy należy do spółki Bayer, ale nie można powiedzieć, by to ona była beneficjentem kary, gdyż grzywna nie jest płatna na jej rzecz. Nie zostały zatem spełnione wszystkie przesłanki pozwalające na przyjęcie, że grzywna porządkowa należy do zakresu spraw cywilnych i handlowych, a co za tym idzie – do zakresu zastosowania rozporządzenia nr 44/2001.

c) Analiza porównawcza grzywny porządkowej i kary pieniężnej w rozumieniu art. 49 rozporządzenia nr 44/2001

69. Zainteresowane strony nie są też zgodne co do tego, czy grzywna porządkowa może zostać uznana za karę pieniężną w rozumieniu art. 49 rozporządzenia nr 44/2001. Rząd niemiecki w szczególności jest zdania, że możliwe jest uznanie analogii, jako że w prawie niemieckim kara pieniężna i grzywna porządkowa niemal się od siebie nie różnią,

29 — Wyżej wymienione w przypisie 11.

albowiem obie są płatne na rzecz skarbu państwa, zaś brzmienie rozporządzenia także nie czyni różnicy w zależności od tego, czy kara pieniężna jest płatna na rzecz skarbu państwa czy na rzecz podmiotu prywatnego.

70. Należy jednak stwierdzić, że art. 49 tego rozporządzenia nie jest poświęcony niemieckiej koncepcji kary pieniężnej. Wskazuje na to w każdym razie pkt 213 sprawozdania P. Schlossera, który przywołuje karę pieniężną jako „[o]koliczność, że pozwany zostaje zobowiązany do określonego działania, a równocześnie do zapłaty określonej kwoty na rzecz powoda, w razie gdyby działania tego dokonał. [...] W każdym wypadku konwencja nie reguluje kwestii, czy można przystąpić do egzekucji kary pieniężnej nałożonej za niewykonanie orzeczenia sądowego, płatnej na rzecz skarbu państwa, a nie na rzecz podmiotu żądającego egzekucji”. Nawet więc jeśli Trybunał miałby uznać, że grzywna porządkowa może zostać utożsamiona z karą pieniężną – w co wątpię – stwierdzenie tego rodzaju nie pozwala na udzielenie odpowiedzi na postawione pytanie jedynie w oparciu o art. 49 rozporządzenia 44/2001, gdyż zgodnie ze sprawozdaniem P. Schlossera, ustawodawca Unii nie miał zamiaru objęcia tym przepisem stanów faktycznych, w których kara pieniężna lub zbliżony środek jest płatna na rzecz skarbu państwa w wypadku niepodporządkowania się orzeczeniu sądowemu.

71. Ponadto sprawozdanie F. Pocara³⁰ dostarcza dodatkowych wyjaśnień, zgodnie z którymi fakt, że wśród środków objętych rozporządzeniem nr 44/2001 nie zostały uwzględnione kary pieniężne płatne na rzecz skarbu państwa w razie naruszenia orzeczenia sądowego, nie jest wynikiem niewiedzy o istnieniu takiego mechanizmu, lecz przeciwnie, stanowi wyraz woli twórców omawianego aktu prawnego. W odniesieniu do art. 49 rozporządzenia nr 44/2001 w sprawozdaniu tym przypomniano, że „[z]ostało podkreślone, że przepis ten nie pozwala na określenie, czy obejmuje on kary pieniężne wymierzane w razie naruszenia orzeczenia sądowego, które są płatne nie na rzecz wierzyciela, ale na rzecz skarbu państwa”³¹. Następnie w sprawozdaniu czytamy, że „[w] ramach prac przeglądowych zostało zasugerowane, że byłoby celowe doprecyzowanie brzmienia przepisu w tym właśnie kierunku. Grupa ad hoc postanowiła jednak nie zmieniać brzmienia przepisu w sposób włączający wyraźnie kary pieniężne płatne na rzecz skarbu państwa, gdyż orzeczenie, którego beneficjentem jest skarb państwa, może mieć charakter karnoprawny, a co za tym idzie, wszelka modyfikacja w tej dziedzinie niosłaby ze sobą ryzyko wprowadzenia elementów karnoprawnych do konwencji dotyczącej materii cywilnej i handlowej. Omawiany przepis nie może więc być interpretowany w ten sposób, że obejmuje także kary pieniężne płatne na rzecz skarbu państwa, chyba że ich cywilnoprawny charakter jest oczywisty, a ich egzekucja następuje na wniosek podmiotu prywatnego w ramach postępowania o nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności, niezależnie od tego, czy kary pieniężne są płatne na rzecz skarbu państwa”.

30 — Wyżej wymienione w przypisie 11.

31 — Punkt 167 tego sprawozdania.

Tymczasem, jak wykazałem, cywilnoprawny charakter grzywny porządkowej w rozumieniu § 890 ZPO jest daleki od oczywistego.

4. Uwagi końcowe

72. W odniesieniu do tej grzywny porządkowej podnoszę jeszcze, że kara pieniężna w rozumieniu rozporządzenia – co należy odróżnić od koncepcji niemieckiej – ma na celu skłonienie pozwanego do zaprzestania naruszania prawa powoda. O ile grzywna porządkowa jest wymierzana jako określona suma pieniężna, kara pieniężna jest to „kwota pieniężna w formie stawki dziennej za każdy dzień zwłoki, mająca na celu skłonienie dłużnika do spełnienia swych obowiązków”³². Przede wszystkim dłużnik ma możliwość uniknięcia kary pieniężnej poprzez spełnienie swych obowiązków. W przypadku grzywny porządkowej postawa dłużnika w okresie późniejszym w stosunku do jej wymierzenia jest bez znaczenia: od chwili, gdy zostanie ona wymierzona, grzywna porządkowa podlega zapłacie i to niezależnie od tego, czy dłużnik podporządkował się w końcu swym obowiązkom. Mamy tu do czynienia z elementem kluczowym, który, mając także na względzie uwagi zawarte w sprawozdaniu P. Schlossera, powinien nas przekonać, że na zadane pytanie nie można udzielić odpowiedzi w świetle art. 49 rozporządzenia nr 44/2001.

73. Biorąc pod uwagę ogół powyższych rozważań, na pytanie pierwsze proponuję udzielić odpowiedzi, że orzeczenie, na mocy którego dłużnik, na którym ciąży obowiązek określony we wcześniejszym orzeczeniu sądowym, zostaje na podstawie § 890 ZPO ukarany za niespełnienie tego obowiązku grzywną porządkową płatną w kasie sądu, nie należy do pojęcia spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia nr 44/2001.

74. Gdyby Trybunał miał orzec inaczej, chociaż pytanie sądu krajowego dotyczy jedynie art. 1 rozporządzenia nr 44/2001, wydaje mi się właściwe, by przypomnieć sądowi krajowemu, że aby mogło zostać uznane i wykonane w państwie wezwanym, nie wystarczy, by dane orzeczenie należało do zakresu spraw cywilnych i handlowych. Wręcz przeciwnie, sąd krajowy musi jeszcze się upewnić, że orzeczenie będące przedmiotem postępowania egzekucyjnego zostało wydane w państwie wydania z poszanowaniem prawa do obrony, że stanowi ono tytuł egzekucyjny oraz że strona wnosząca o uznanie i wykonanie w państwie wezwanym jest rzeczywiście „uprawnionym [osobą zainteresowaną]” w rozumieniu art. 38 rozporządzenia nr 44/2001.

32 — Wyżej wymienione sprawozdanie P. Jenarda, s. 54.

75. W odniesieniu do tych trzech zagadnień ograniczę się do przypomnienia danych zawartych w aktach sprawy, na które sąd krajowy winien zwrócić szczególną uwagę.

76. Gdy chodzi o poszanowanie prawa do obrony, Trybunał orzekł już, że „całokształt postanowień konwencji [...] wyraża zamiar czuwania nad tym, by w ramach jej celów postępowania kończące się wydaniem orzeczenia sądowego toczyły się z poszanowaniem prawa do obrony”³³. W tym względzie spółka Realchemie stwierdziła w swych uwagach pisemnych, że postanowienie wyjściowe zostało wydane bez wysłuchania stron i bez wcześniejszego wezwania, a w konsekwencji spółka ta dowiedziała się o postanowieniu nakładającym grzywnę dopiero po jego wydaniu. Niemniej jednak § 891 ZPO³⁴, zgodnie z twierdzeniami rządu niemieckiego, wymaga, by dłużnik został wysłuchany, w sytuacji gdy sąd – na wniosek wierzyciela – rozważy nałożenie na tegoż dłużnika grzywny porządkowej na podstawie § 890 ZPO.

77. Jeżeli chodzi o wykonalność postanowienia w przedmiocie grzywny porządkowej, spółka Realchemie twierdzi, że postanowienie to nie stanowi jako takie tytułu

egzekucyjnego, lecz dopiero wyliczenie opłat jest takim tytułem, w szczególności dlatego że wyliczenie wzmiankuje wierzyciela – władzę publiczną – w odróżnieniu od wskazanego postanowienia. Rząd niemiecki zapytany w tej kwestii podczas rozprawy nie był w stanie udzielić Trybunałowi odpowiedzi. Należy zatem zadowolić się przypomnieniem, że art. 38 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi w tym względzie, że jedynie orzeczenia wydane w państwie członkowskim, które są wykonalne, mogą być przedmiotem wykonania w innym państwie członkowskim po stwierdzeniu ich wykonalności³⁵, pozostawiając sądowi krajowemu zadanie zbadania, czy sporne postanowienie jest wykonalne.

78. Wreszcie przyjmując nawet, że postanowienie w przedmiocie grzywny porządkowej rzeczywiście jest wykonalne w państwie jego wydania, pozostaje jeszcze do rozstrzygnięcia kwestia, czy spółce Bayer przysługuje legitymacja do domagania się jego wykonania w państwie wezwanym, innymi słowy, czy spółka ta jest „uprawnioną [osobą zainteresowaną]” w rozumieniu art. 38 rozporządzenia nr 44/2001. Pragnę przy tym wskazać, że zgodnie z przepisami prawa niemieckiego wydaje się jasne, że jedynym organem egzekucyjnym jest prezes sądu, który wydał postanowienie w przedmiocie grzywny porządkowej. Z akt sprawy nie wynika w sposób jasny, by spółka Bayer była legitymowana do

33 — Wyrok z dnia 13 lipca 1995 r. w sprawie C-474/93 Hengst Import, Rec. s. I-2113, pkt 16 i przytoczone tam orzecznictwo.

34 — Zobacz pkt 18 niniejszej opinii.

35 — W sprawozdaniu P. Jenarda wskazano, że wykonalność „jest cechą tytułu wykonawczego, który ma zostać wykonany zgodnie z prawem państwa wydania wyroku i [...] nie ma powodu, by nadawać wyrokowi zagranicznemu moc, której nie ma w państwie wydania” (s. 48). Zobacz także wyrok z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie C-269/97 Coursier, Rec. s. I-2543, pkt 23; ww. wyrok w sprawie Apostolides, pkt 66, gdzie zacytowano sprawozdanie P. Jenarda w tej kwestii.

prowadzenia egzekucji tego postanowienia w imieniu organu sądowego. W tych okolicznościach sąd krajowy powinien mieć na względzie wskazówki zawarte w sprawozdaniu P. Jenarda, zgodnie z którym „wyrażenie »na wniosek uprawnionego [każdej osoby zainteresowanej]« implikuje, że uprawnienie do domagania się nadania klauzuli wykonalności przysługuje każdej osobie, która może powoływać się na orzeczenie w państwie jego wydania”³⁶.

79. Biorąc pod uwagę niepewne i wieloznaczne dane zawarte aktach prawy – które można wyjaśnić okolicznością, że sąd krajowy zdecydował się skupić swą uwagę na art. 1 rozporządzenia nr 44/2001 – Trybunał nie ma możliwości udzielenia definitywnych odpowiedzi, może jednak – gdyby zdecydował, wbrew mym sugestiom, że sporne orzeczenie należy do zakresu spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 tegoż rozporządzenia – zwrócić uwagę sądu krajowego na trzy omówione wyżej kwestie.

B — *W przedmiocie pytania drugiego*

80. W swojej odpowiedzi na skargę kasacyjną wniesionej przed sąd krajowy spółka Bayer zwróciła się o oddalenie skargi kasacyjnej spółki Realchemie oraz o zasądzenie od tej

ostatniej kosztów postępowania określonych jako „rzeczywiste” na podstawie art. 14 dyrektywy 2004/48 w związku z art. 1019h Rv, który to artykuł wdraża wskazany przepis dyrektywy do prawa niderlandzkiego. Powyższy art. 1019h Rv przewiduje zasądzenie wyższych kosztów sądowych niż zazwyczaj w sprawach należących do zakresu zastosowania dyrektywy 2004/48³⁷.

81. Za pomocą drugiego pytania prejudycjalnego sąd krajowy zwraca się w istocie do Trybunału o udzielenie odpowiedzi, czy koszty związane z postępowaniem egzekucyjnym wszczętym w Niderlandach, w toku którego złożono wnioski o uznanie i wykonanie sześciu orzeczeń wydanych w Niemczech w ramach sporu mającego na celu zapewnienie poszanowania prawa własności intelektualnej, należy do zakresu zastosowania art. 14 dyrektywy 2004/48, który to artykuł nakłada na państwa członkowskie obowiązek czuwania nad tym, ażeby co do zasady koszty poniesione przez stronę wygrywającą były pokrywane przez stronę przegrywającą. Chodzi więc o ustalenie, czy tego rodzaju postępowanie egzekucyjne objęte jest zakresem zastosowania dyrektywy 2004/48.

82. Na długo przed uchwaleniem dyrektywy 2004/48 Wspólnota zawarła porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw

36 — Wyżej wymienione sprawozdanie P. Jenarda, s. 49.

37 — Pragnę zauważyć, że w aktach sprawy nie ma informacji o dokładnym brzmieniu przepisu niderlandzkiego, wobec czego nie wiadomo też nic o różnicy pomiędzy zasądzeniem zwykłych kosztów sądowych a zasądzeniem kosztów na mocy tegoż art. 1019h.

własności intelektualnej³⁸, które stanowi w art. 41, że „[c]złonkowie zapewnią dostępność procedur w zakresie dochodzenia i egzekwowania praw [...] na podstawie ich prawa krajowego tak, aby umożliwić skuteczne działanie przeciwko każdemu naruszeniu praw własności intelektualnej [...]”. Zmierzając do celu w postaci zwiększenia skuteczności ochrony praw własności intelektualnej, art. 45 wskazanego porozumienia ustanawia zasadę, zgodnie z którą organy sądowe są uprawnione nakazać naruszającemu zapłacenie na rzecz podmiotu naruszonego prawa własności intelektualnej koszty sądowe w szerokim znaczeniu.

intelektualnej [...]”⁴⁰. Ponieważ różnice pomiędzy państwami członkowskimi osłabiają realizację celów dyrektywy⁴¹, zmierza ona do zbliżania ustawodawstw tej materii, poszanowanie prawa własności intelektualnej z korzyścią dla uprawnionych poprzez wdrożenie środków, procedur i środków naprawczych w tym celu⁴². W rozumieniu art. 2 dyrektywy 2004/48, „[środku,] procedury i środki naprawcze stosuje się [...] do wszelkich naruszeń praw własności intelektualnej określonych w prawie wspólnotowym [lub] prawie wewnętrznym zainteresowanego państwa członkowskiego”. A zatem w zakresie, w jakim te środki, procedury i środki naprawcze są niezbędne w celu zapewnienia poszanowania praw własności intelektualnej, dyrektywa stanowi, że „[p]aństwa członkowskie zapewniają, że rozsądne i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą są pokrywane z reguły przez stronę przegrywającą [...]”⁴³.

83. Dyrektywa 2004/48, jak zostało to przypomniane w jej motywach 4 i 5, wpisuje się w szereg zobowiązań międzynarodowych wiążących Wspólnoty, które zostały przytoczone w tych motywach. Uznając wagę ochrony własności intelektualnej dla promocji nowatorstwa i twórczości, jak również dla rozwoju zatrudnienia i podnoszenia konkurencyjności³⁹, ustawodawca Unii uznał, że „[n]iezbędne jest [...] zapewnienie skutecznego stosowania we Wspólnocie prawa materialnego w zakresie własności

84. Ponieważ celem ustawodawcy Unii było wzmoczenie ochrony udzielanej podmiotom praw własności intelektualnej, można twierdzić, że z uwagi na fakt, iż spór pomiędzy spółkami Bayer i Realchemie toczony w Niemczech miał na celu ochronę prawa

38 — Porozumienie to stanowi załącznik nr 1C do porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu zawartego w Marakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. i zatwierdzonego decyzją Rady z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, s. 1).

39 — Zobacz motywy 1 i 2 dyrektywy 2004/48.

40 — Motyw 3 dyrektywy 2004/48.

41 — Zobacz motywy 7–9 dyrektywy 2004/48.

42 — Artykuł 1 dyrektywy 2004/48.

43 — Artykuł 14 dyrektywy 2004/48.

własności intelektualnej, postępowanie egzekucyjne wszczęte w Niderlandach stanowi swego rodzaju przedłużenie tego sporu i można przyjąć, że również ono dotyczy naruszenia prawa własności intelektualnej w rozumieniu dyrektywy 2004/48, któremu to naruszeniu spółka Bayer pragnie położyć kres poprzez uznanie wykonalności orzeczeń wydanych w Niemczech. Mielibyśmy zatem do czynienia z postępowaniem objętym zakresem dyrektywy, a jej art. 14 miałyby więc zastosowanie.

ochrona danego uprawnienia, o którą zwrócono się w państwie wydania orzeczenia.

85. Nie przekonuje mnie jednak takie podejście, a to z trzech istotnych względów.

86. Po pierwsze, nie sądzę, by można było przyjąć, że ściśle rzecz biorąc, przedmiotem postępowania egzekucyjnego jest ochrona uprawnienia materialnoprawnego. Wręcz przeciwnie, przedmiotem postępowania egzekucyjnego jest zbadanie obiektywnego spełnienia przesłanek niezbędnych dla uznania i wykonania omawianych orzeczeń sądowych w państwie wezwanym. Postępowanie egzekucyjne stanowi fazę poprzedzającą samą egzekucję, której celem jest rzeczywista

87. Po drugie, art. 14 dyrektywy 2004/48 znajduje całkowite uzasadnienie w szczególnej naturze procesu o prawa własności intelektualnej. W swych pisemnych uwagach Komisja podniosła, moim zdaniem słusznie, że celem omawianego art. 14 jest zapewnienie, by podmioty praw własności intelektualnej nie były zniechęcone przed wniesieniem powództwa przez potencjalnie znaczący koszt postępowania. Skuteczność ochrony praw własności intelektualnej zakłada w sposób oczywisty ich sądową ochronę. Wdrażając środki, procedury i środki naprawcze niezbędne w tym celu i ustanawiając zasadę, zgodnie z którą koszty postępowania powinny zostać co do zasady poniesione przez stronę przegrywającą, dyrektywa 2004/48 tworzy sprzyjające warunki, by podmioty prywatne mogły powoływać się na nią w celu wszczęcia postępowań sądowych. Z tego względu ratio legis art. 14 dyrektywy 2004/48 zasadza się na szczególnym charakterze postępowań i środków dowodowych w dziedzinie własności intelektualnej, gdzie koszty dochodzenia i opinii biegłego mogą być bardzo wysokie⁴⁴. Tymczasem wysokość kosztów postępowania

44 — Jak przypominała Komisja w uzasadnieniu projektu – zob. projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady o środkach i procedurach mających na celu zapewnienie poszanowania praw własności intelektualnej, [COM (2003) 46 wersja ostateczna] z dnia 30 stycznia 2003 r., s. 9.

wydatkowanych w toku postępowania egzekucyjnego nie może równać się z kosztami wydatkowanymi w ramach postępowania mającego na celu stwierdzenie naruszenia prawa własności intelektualnej i nie wydaje mi się, żeby mogły one zniechęcać poszkodowanego do wszczęcia takiej procedury⁴⁵. Brak jest uzasadnienia dla uznania jakiegokolwiek szczególnego charakteru postępowań egzekucyjnych, których przedmiotem są orzeczenia wydane w innym państwie członkowskim w przedmiocie praw własności intelektualnej.

88. Po trzecie, wykładnię tę potwierdza stwierdzenie zawarte w motywie 11 dyrektywy 2004/48, iż „nie ma [ona] na celu ustanowienia zharmonizowanych zasad współpracy sądowej, jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, czy też zajmowania się stosowanym prawem. Istnieją narzędzia wspólnotowe, które tymi sprawami ogólnie się zajmują i co do zasady stosują się tak samo do własności intelektualnej”. Skoro wskazana dyrektywa nie ma na celu stworzenia zharmonizowanych przepisów w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, wydaje mi się, że tym bardziej nie ma ona na celu ustanowienia ogólnej reguły

dotyczącej zasądzania kosztów postępowania w postępowaniach egzekucyjnych.

89. Przytoczony wyżej motyw 11 zakłada, że dyrektywa 2004/48 nie uchybia przepisom rozporządzenia nr 44/2001. Zgodnie z rozporządzeniem nr 44/2001, analiza powinna się ograniczyć do ustalenia, czy określone orzeczenie dotyczy spraw cywilnych i handlowych. Uznanie, że art. 14 dyrektywy wymaga zasądzania wyższych kosztów postępowania w postępowaniach dotyczących uznania i wykonania orzeczeń dotyczących naruszenia praw własności intelektualnej oznaczałoby, że w ten czy inny sposób sąd zmuszony byłby zbadać to orzeczenie merytorycznie, a to wykraczałoby poza prostą kontrolę wymaganą przez art. 1. Nadrzędny wzgląd uproszczenia i przyspieszenia postępowania egzekucyjnego, który znalazł wyraz w rozporządzeniu nr 44/2001⁴⁶, zostałyby zagrożony i to bez żadnego szczególnego uzasadnienia.

90. W świetle całokształtu powyższych rozważań proponuję, by art. 14 dyrektywy 2004/48 interpretować w ten sposób, że nie znajduje on zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym mającym na celu uznanie i wykonanie orzeczeń dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej.

45 — Pragnę ponadto zauważyć, że w sprawie przed sądem krajowym spółka Realchemie została obciążona kosztami postępowania egzekucyjnego, lecz spółka Bayer domagała się obciążenia jej wyższymi kosztami.

46 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Draka NK Cables i in., pkt 26, 30.

V — Wnioski

91. Z uwagi na powyższe rozważania proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości odpowiedział na pytania prejudycjalne Hoge Raad der Nederlanden w następujący sposób:

- 1) Orzeczenie, na mocy którego dłużnik, na którym ciąży obowiązek określony we wcześniejszym orzeczeniu sądowym, zostaje na podstawie § 890 Zivilprozessordnung (niemieckiego kodeksu postępowania cywilnego) ukarany za niespełnienie tego obowiązku grzywną porządkową płatną w kasie sądu, nie należy do pojęcia spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

- 2) Artykuł 14 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej należy interpretować w ten sposób, że nie znajduje on zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym mającym na celu uznanie i wykonanie orzeczeń dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej.